

AZ EGÉSZSÉGműVELTSÉG ONLINE MÉRÉSÉNEK TAPASZTALATAI

Nagy Lászlóné *, Korom Erzsébet **, B. Németh Mária *, Hódi Ágnes ******

* SZTE TTIK Biológiai Szakmódszertani Csoport

** SZTE Neveléstudományi Intézet

*** MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

**** SZTE Oktatásméleti Kutatócsoport

Kulcsszavak: egészségműveltség; online mérés

Az egészségműveltség mint a műveltség egy diszkrét formája egyre nagyobb jelentőséggel bír az egészség elősegítésében, fenntartásában, fejlesztésében, valamint a társadalmi és a gazdasági fejlődésben (Kickbusch, 2001). Az egészségműveltség értelmezése és a mérése változott az idők során (Berkman, Davis és McCormack, 2014). A 21. század digitális korában a papír alapút egyre több területen váltja fel az online tesztelés. Hazánkban is rendelkezünk már néhány területen elektronikus mérési tapasztalatokkal, de az egészségműveltség területén még nem.

Kutatásunk célja az volt, hogy kifejlesszünk egy mérőeszközrendszert az 1–6. évfolyamos tanulók egészségműveltségének elektronikus tesztelésére, és kismintán kipróbáljuk azt. Három tesztet készítettünk a 2., 4. és 6. évfolyam végére tervezett méréshez. A különböző életkorú tanulók egészségműveltség-szintjének összehasonlítását a tesztek közös itemei (49 item) tették lehetővé. A feladatok készítésekor törekedtünk a formai változatosságra és a technika nyújtotta lehetőségek (pl. filmek, képek alkalmazása) kihasználására. A feladatok az egészségnevelés hat tartalmi területe közül ötöt fedtek le: táplálkozás és fizikai aktivitás; növekedés, fejlődés és szexuális egészség; baleset-megelőzés és biztonság; alkohol, dohány és más drogok; személyes és közösségi egészség. A káros szenvedélyekkel kapcsolatos terület azonban nem szerepelt a 2. évfolyamon.

A tesztek kipróbálására 2013 decemberében került sor a mérés idei tanévre tolődása miatt a 3., 5. és 7. évfolyamon, három iskolában, évfolyamonként összesen négy osztályban (3. évfolyamon 89 fő, 5. évfolyamon 95 fő, 7. évfolyamon 122 fő). A mérés során azt tapasztaltuk, hogy a tanulók ugyanannyi idő alatt több feladatot tudnak megoldani számítógépen, mint papír alapon, és motiváltabbak a technika által nyújtott tanulási környezetben a feladatmegoldásra. A közös itemeken nyújtott (Cronbach- α 3. évfolyamon 0,74, 5. évfolyamon 0,67, 7. évfolyamon 0,68) átlagteljesítmény mindhárom évfolyamon magas volt (3. évfolyamon 72,07%, 5. évfolyamon 77,93%, 7. évfolyamon 76,76%), ami azt mutatja, hogy az alapvető egészségműveltség-összetevőket jól tudják a mérésben részt vevő tanulók. A 3. évfolyamosok teljesítménye szignifikánsan alacsonyabb, mint a felsőbb évfolyamosoké. Az 5. és 7. évfolyamosok teljesítménye között viszont nincs szignifikáns különbség. Az itemanalízis eredményei szerint a magas átlagteljesítmény ellenére akadnak még hiányosságok a tanulók egészségtudásában. Például bizonytalanok abban, hogy milyen a megfelelő fogkefe (helyes válasz 3. évfolyamon 36%, 5. évfolyamon 42%, 7. évfolyamon 41%).

Tapasztalataink igazolják, hogy a technológia olyan mérési módszereket tesz lehetővé az egészségműveltség területén is, amelyek a hagyományos technikákkal nem valósíthatók meg. Eredményeink hozzájárulhatnak a tanulók egészségműveltségének hatékonyabb méréséhez-értékeléséhez, elősegítve ezzel az iskolai egészségnevelés eredményes megvalósítását.

A kutatás az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 3.1.9-11/1-2012-0001 azonosító jelű „Diagnosztikus mérések fejlesztése” című kiemelt projekt keretében valósult meg.